

Bildande av Bollåsens naturreservat i Hagfors kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar det markerade området i bilaga 1 som Bollåsens naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen beslutar att de nedan angivna föreskrifterna ska gälla för reservatet.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3 för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet

Bollåsens naturreservat bildas i syfte att vårda och bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i form av gammal tallskog på sandig mark, gammal barrblandskog samt andra ingående naturtyper. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska reservatet tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom småskaliga restaureringsåtgärder i form av fläckvis naturvårdsbränning, brandefterliknande åtgärder, reducering av gran samt insådd av mosippa i den gamla tallskogen. Om möjligt ska skogsbete införas i hela området. Den gamla barrblandskogen samt våtmarken ska lämnas till fri utveckling med undantag för skogsbete. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är följande:

- Sandbarrskog (prioriterad skogstyp enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skog"), med tyngdpunkt på gammal tall
- Gammal barrblandskog
- Gamla träd, senvuxna träd, solbelyst ved, död ved och arter knutna till dessa strukturer

- Rik marksvampsflora

En mer utförlig beskrivning av området finns i skötselplanen, bilaga 3.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. utföra mekanisk markbearbetning,
3. tippa eller anordna upplag,
4. anlägga ledning,
5. utföra markavvattnande åtgärd,
6. rensa befintliga diken,
7. uppföra byggnad, annan anläggning eller anordning,
8. använda kalk, gödsel, växtnäringssämnen eller bekämpningsmedel,
9. framföra motordrivet fordon.

Utan tillstånd från länsstyrelsen är det också förbjudet att

10. inplantera djur och växter,
11. utföra viltvårdsåtgärder eller anlägga åtelplats.

Undantag

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A-föreskrifterna gäller inte vid normalt underhåll och nyttjande av befintlig bilväg som passerar genom reservatet. Föreskrifterna gäller inte heller underhåll av markförlagda teleanläggningar längs med bilväg.

A 1. gäller inte kvistning eller röjning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

A 9. gäller inte terrängskoter eller motorredskap som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området

enligt terrängkörningsförordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom reservatet i dess helhet eller inom de särskilt utpekade områden som framgår av bilaga 2 (se hänvisning efter varje relevant punkt)

1. röjning och utmärkning av reservatets yttergränser,
2. uppsättande av informationstavla, se bilaga 2,
3. undersökningar av mark, vegetation och organismer i miljöövervaknings- och uppföljningssyfte,
4. åtgärder i syfte att motverka förekomst av invasiva främmande arter,
5. fläckvis naturvårdsbränning inklusive erforderliga säkerhetsåtgärder, se bilaga 2,
6. brandefterliknande åtgärder såsom katning, luckhuggning, skapande av stående och liggande död ved av tall samt markstörning, se bilaga 2,
7. reducering av gran, se bilaga 2,
8. stängsling samt hållande av betesdjur,
9. insådd av mosippa, se bilaga 2.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, stående eller omkullfallna,
2. samla in ryggradslösa djur, mossor, lavar och vedsvampar,
3. framföra motordrivet fordon,
4. tippa eller anordna upplag,
5. gräva eller dra upp kärlväxter,
6. skada, omlagra eller bortföra berg, jord eller sten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att

7. genomföra organiserad tävlings- eller friluftsverksamhet.

Undantag

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C 3. gäller inte på befintlig bilväg.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har förelagt markägare och innehavare av särskild rätt inom området att yttra sig över förslaget till beslut om inrättande av naturreservat. Förslaget till beslut har också remitterats till berörda sakägare samt skickats till andra som kan tänkas ha synpunkter på skyddet av området.

Inkomna remissvar

Telia/Skanova har framfört att de har markförlagda teleanläggningar inom området. Dessa kan behöva underhåll.

Skogsstyrelsen meddelar att de ser positivt på ett långsiktigt skydd samt restaurering och skötsel som är beskriven i planen av naturreservatet Bollåsen.

Länsstyrelsens bemötande av remissvar

Länsstyrelsen har gjort ett tillägg till undantagen från A-föreskrifterna så att fortsatt underhåll av markförlagda teleanläggningar är möjligt.

Samlad bedömning

Området har höga naturvärden. För att områdets värden ska bestå, behöver det undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärden skadas. Länsstyrelsen bedömer därför att området bör förklaras som naturreservat.

Reservatsbildningen är förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet bidrar till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden och till miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Sammantaget är förutsättningarna uppfyllda för att inrätta reservatet med föreskrifter enligt ovan.

Tillämplig lagstiftning

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet att områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. (se 7 kap. 4 § miljöbalken)

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet får beslutet förenas med föreskrifter. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. (jmf 7 kap. 5, 6, 25 och 30 §§ miljöbalken)

I varje beslut om bildande av ett naturreservat ska en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård fastställas. (jmf 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Upplysningar

Beslutet kungörs i Värmlands läns författningssamling samt i ortstidning.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas. C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån tillåten pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan mot staten hos mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Om så inte sker går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Beslutet kan överklagas

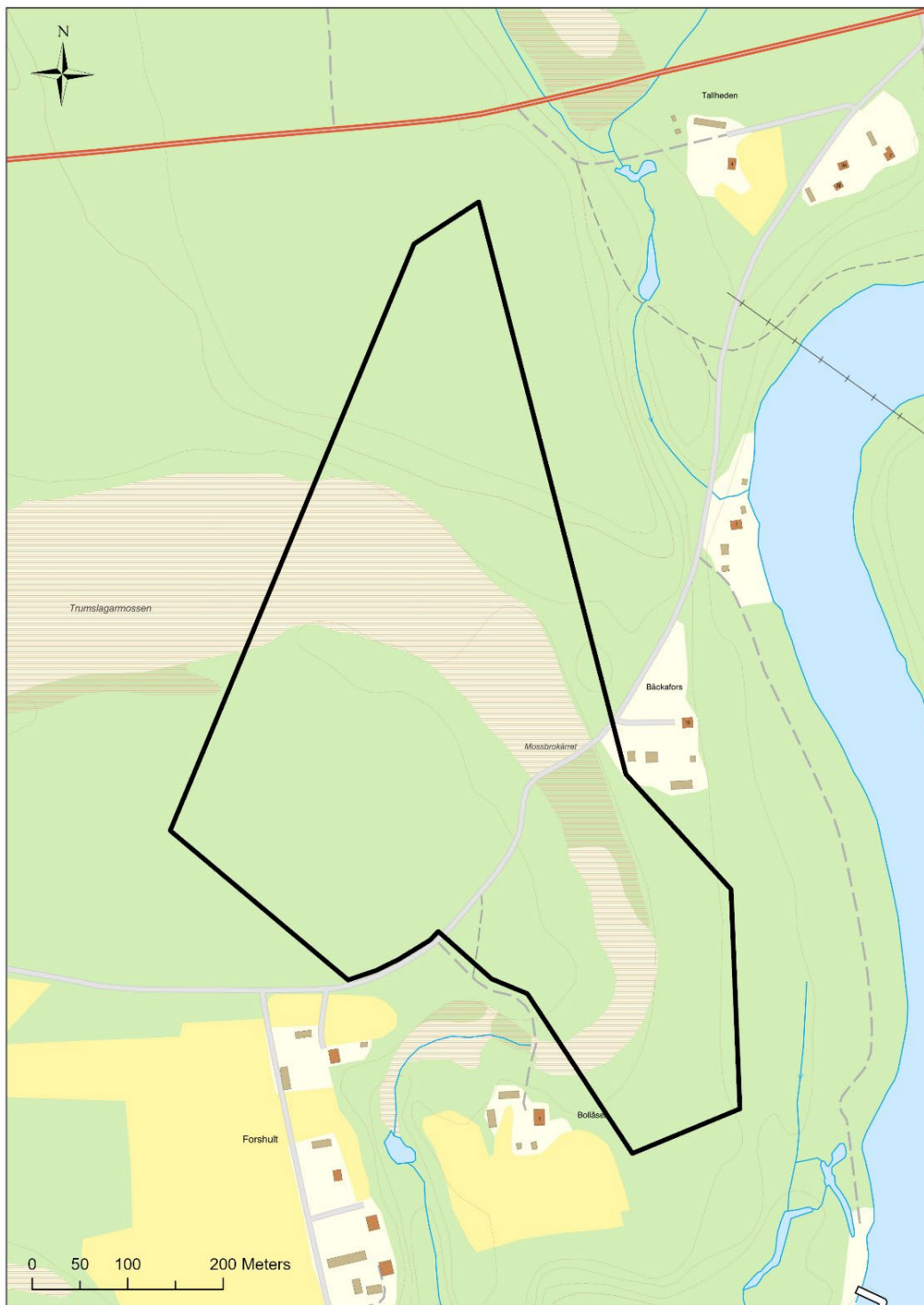
Detta beslut kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andrén med naturvårdshandläggare Helena Malmestrand som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Emma Spak, avdelningschef Annika Nilsson, enhetschef Linda Sundström, länsjurist Ulrika Forsman och rättschef Göran Wirdéus medverkat.

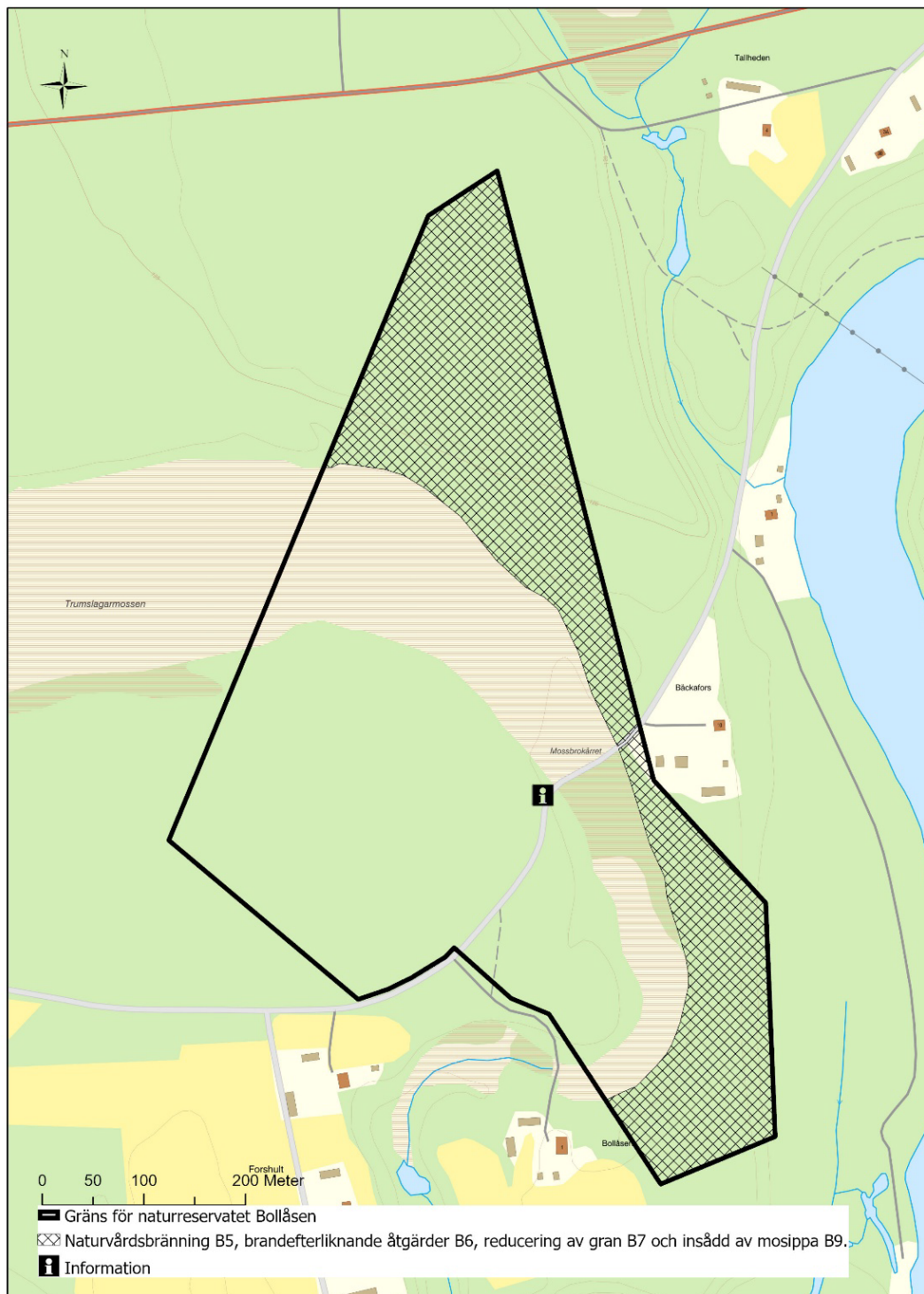
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Karta över B-föreskrifter
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Beslutskarta för Bollåsens naturreservat (heldragen svart linje).

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta över B-föreskrifter för Bollåsens naturreservat.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för Bollåsens naturreservat

Syfte med naturreservatet

Bollåsens naturreservat bildas i syfte att vårda och bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i form av gammal tallskog på sandig mark, gammal barrblandskog samt andra ingående naturtyper. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska reservatet tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom småskaliga restaureringsåtgärder i form av fläckvis naturvårdsbränning, brandefterliknande åtgärder, reduktion av gran samt insådd av mosippa i den gamla tallskogen. Om möjligt ska skogsbete införas i hela området. Den gamla barrblandskogen samt våtmarken ska lämnas till fri utveckling med undantag för skogsbete. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är följande.

- Sandbarrskog (prioriterad skogstyp enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skog), med tyngdpunkt på gammal tall
- Gammal barrblandskog
- Gamla träd, senvuxna träd, solbelyst ved, död ved och arter knutna till dessa strukturer
- Rik marksvampsflora

Administrativa data

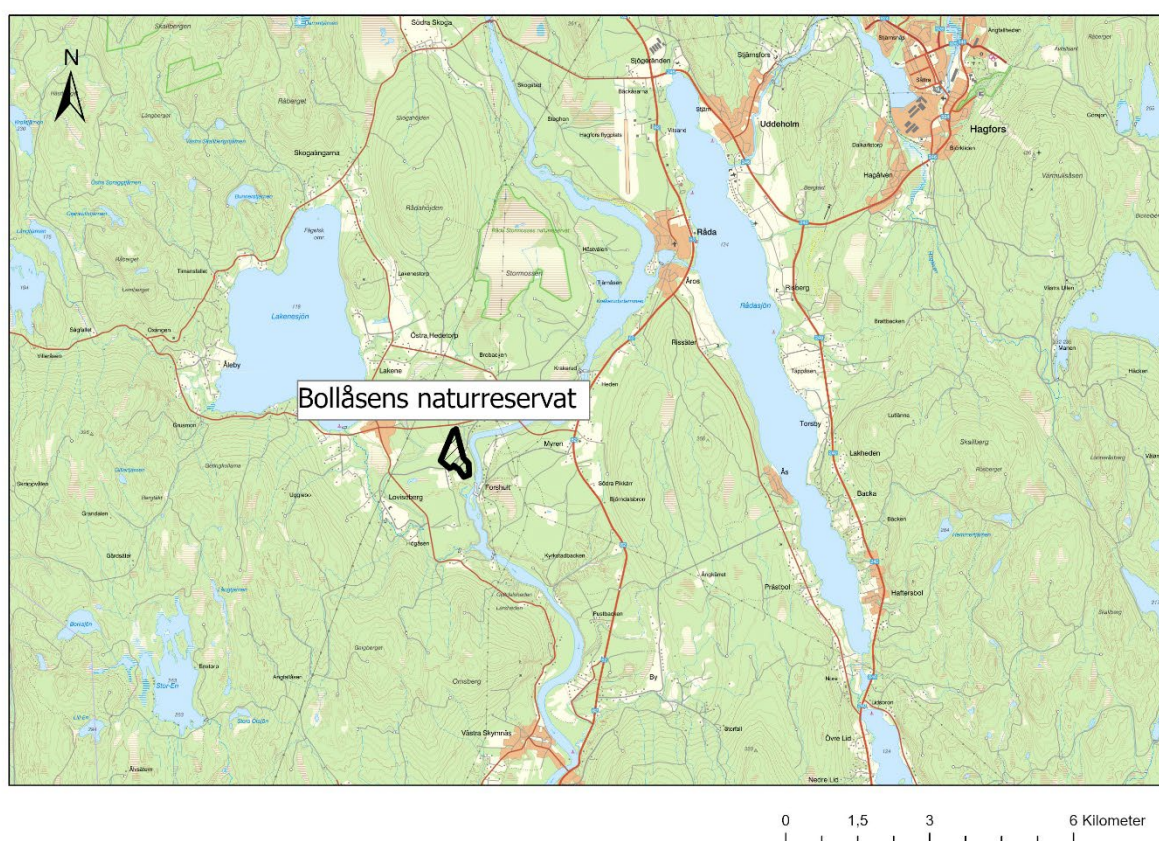
Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Bollåsens naturreservat
NVR-nummer	1013476
Kommun	Hagfors
Areal	27,9 ha
Markslag och naturtyper*:	
Tallskog utanför våtmark	13,0 ha
Granskog utanför våtmark	0,2 ha
Barrblandskog utanför våtmark	6,1 ha
Triviallövskog utanför våtmark	0,9 ha
Temporärt ej skog utanför våtmark	0,1 ha
Tallskog på våtmark	2,9 ha
Lövblandad barrskog på våtmark	0,1 ha
Öppen våtmark	4,1 ha
Övrig öppen mark med vegetation	0,2 ha
Exploaterad mark	0,4 ha
Summa	28,0 ha

*arealer för markslag och naturtyper baseras på Nationella marktäckedata, NMD.

Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer.

Avrundningen kan innebära att den sammanlagda NMD-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

Figur 1. Översiktskarta för Bollåsens naturreservat (svart, streckat område)
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Beskrivning av området

- Biologi

Bollåsens naturreservat ligger knappt en mil söder om Råda i Hagfors kommun. Området omfattar totalt 27,9 ha och utgörs till stor del av relativt gles sandtallskog med en ålder av 150-200 år med inslag av enstaka ännu äldre tallar. Många av de äldre tallarna har sköldpaddsbark och platt krona. Området bedöms ha en lång kontinuitet som skogsbevuxen mark.

Bollåsen har påverkats av plockhuggning men trots detta finns gott om gamla träd. Mängden död ved är relativt sparsam men ökande och finns främst i form av torrtallar och färskare lågor.

Det väl-dränerade marktäcket innebar att den här typen av skog ofta brann ur ett historiskt perspektiv. Genom bränderna tunnades marktäcket ut och på sina håll uppstod sandblottor. Området ligger gårdsnära så man kan utgå från att det var länge sen det var någon omfattande brand i området och inga direkta brandspår återfinns i skogen idag. Markerna norr om Trumslagarmossen och söder om

Bäckafors har trots detta ett tunt humus- och vegetationsskikt, vilket kan förklaras av att skogen här länge varit gles och marken väl solexponerad, i synnerhet i sydsluttningar, med förhållandevis snabb nedbrytning av förna- och humusskikt. Markerna har genom historien används för bete vilket troligen också bidragit till de tunna humusskikten. Markvegetationen här består mestadels av torr lavristyp med renlav, bärris och ljung.

Dessa förutsättningar ger en mycket lämplig miljö för arter knutna till gammal tall och sandtallskogar. I området har flera rödlistade marksvampar som är beroende av lång trädkontinuitet och tunna marktäcken påträffats.

I delar av reservatet, söder om Trumslagarmossen, utgör granen ett större inslag och skogen kan här karaktäriseras som en äldre, delvis luckig barrblandskog. Här står gamla tallar tillsammans med hänglavsklädda granar som uppnått en hög ålder, ca 130 - 150 år. Botten- och fältskiktet domineras av mossor och blåbärris. Mängden död ved är här större, både i form av stående och liggande träd. Här har påträffats flera naturvårdsintressanta vedlevande insekter som är knutna till död och döende gran och andra som är knutna till tall och löv. Inom områdets västra kant finns ett mindre område med före detta öppen odlingsmark som idag är bevuxen med lövträd och yngre tall. Inom området finns även en mindre sumpskog, med rikligt av död ved av tall, gran och asp, som har utpekats som nyckelbiotop.

Inom området finns även en våtmark av typen ristuvemyr. Våtmarken är en rest av en gammal älvfåra, en s k korvsjö, som växt igen. Trädskiktet på myren består av småvuxna och glest stående exemplar av tall och björk.

Gamla naturskogsartade skogar av den här typen är mycket ovanliga i Värmland och Sverige, och miljön har därför ett mycket högt bevarandevärde i sig. Sandbarrskogar är en nationellt och regionalt utpekad skogstyp som är prioriterad för skydd.

Nedan listas ett urval av rödlistade arter och signalarter som har påträffats i området (hotkategori enligt Artdatabankens rödlista 2020 inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Skrovlig taggsvamp *Hydnellum scabrosum* (NT)
Talltaggsvamp *Bankera fuligineoalba* (NT)
Blå taggsvamp *Hydnellum caeruleum* (NT)
Svart taggsvamp *Phellodon niger* (NT)
Goliatmusseron *Tricholoma matsutake* (VU)
Rotfingersvamp *Ramaria boreimaxima* (VU)
Tallticka *Porodaedalea pini* (NT)
Skarp dropptaggsvamp *Hydnellum peckii*
Dropptaggsvamp *Hydnellum ferrugineum*

Dvärgbägarlav *Cladonia parasitica* (NT)
Garnlav *Alectoria sarmentosa* (NT)
Flagellkvastmossa *Dicranum flagellare*
Spillkråka *Dryocopus martius* (NT)
Skrovlig flatbagge *Calitys scabra* (NT)
Barrpraktbagge *Chrysobothris chrysostigma* (NT)
”Fårad rödrock” *Ampedus sanguineus*
Mindre mörghorre *Tomicus minor*
Bronshjon *Callidium coriaceum*
Thomsons trägnagare *Cacotemnus thomsoni*
Vågbandad barkbock *Semanotus undatus*

- Kulturhistoria

Trakten kring Bollåsen har troligen varit bebyggd sedan långt tillbaka i tiden och människan har genom åren påverkat skogen på olika sätt. Inom området finns spår efter dimensionsavverkning och kolningsgropar. Studier av historiska kartor visar att man använde ett mindre område söder om Trumslagarmossen för åkermark och att skogen med stor sannolikhet använts för bete. Det finns inga registrerade fornlämningar inom området.

- Friluftsliv

Tillgängligheten till naturreservatet är god tack vare att det går en väg igenom området. Området är lättvandrat och skogen är gles och ljusöppen. Några mindre stigar löper genom området.

- Geologi

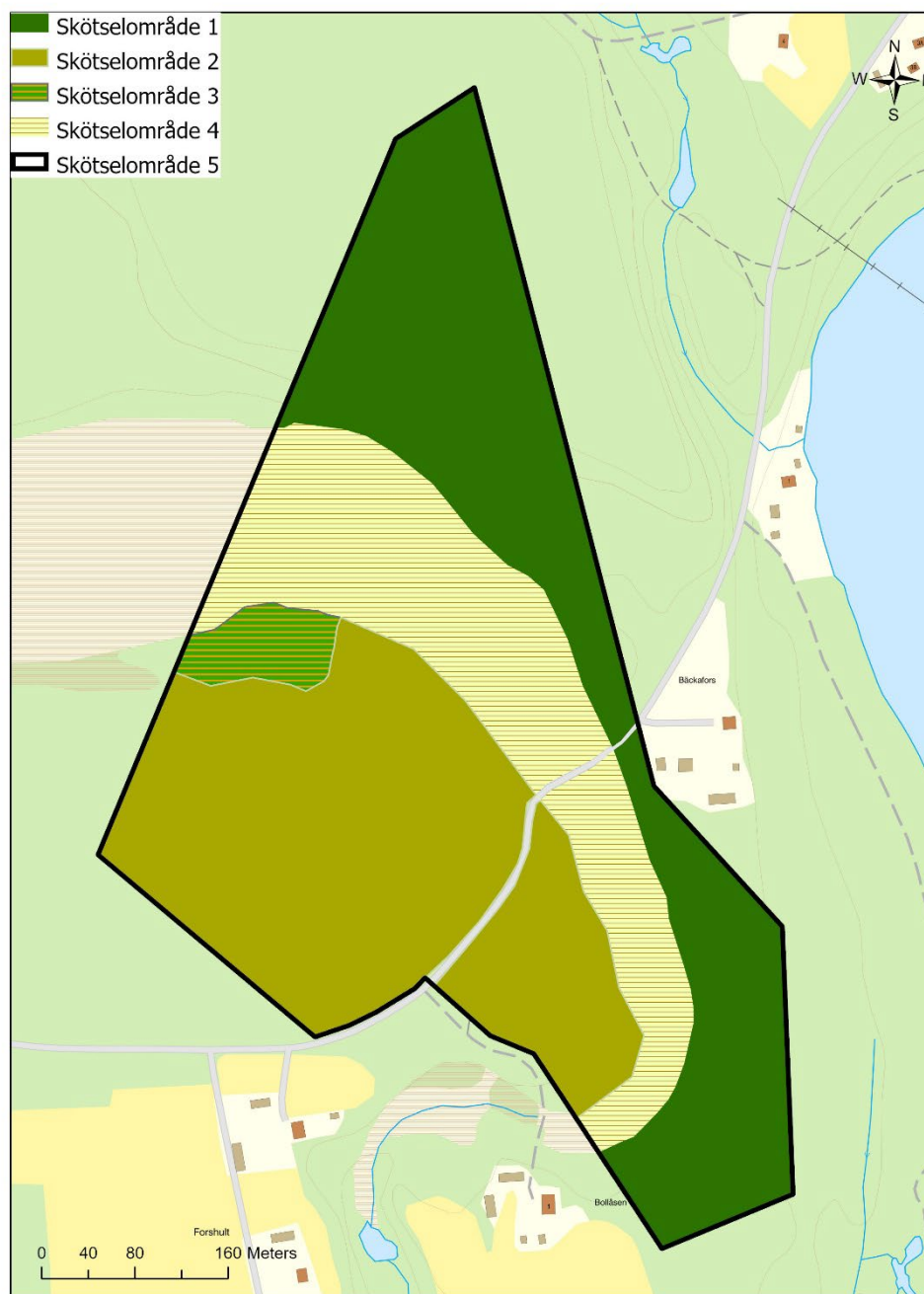
Området har intressanta geologiska formationer genom att det består av sandiga avlagringar från senaste inlandsisens avsmältning, som omformats av Klarälvens forntida erosion och sedimentation med tillhörande meandring. Bland annat finns rester av en gammal älvfåra (sk korvsjö som nu är myr), älvvallar och terrasser.

Jordarterna består huvudsakligen av älvsediment i form av grovsilt och finsand.

Skötselområden

Reservatet har delats in i fem skötselområden med utgångspunkt från den huvudsakliga naturtypen i området samt de åtgärder som ska genomföras inom skötselområdena, se figur 2. För skötselområdena redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

För skötselområdena gäller att invasiva främmande arter ska kunna tas bort vid behov.

Figur 2. Karta över skötselområden för Bollåsens naturreservat.
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselområde 1 Gles gammal tallskog 9,9 ha:

Skogen består av gles gammal sandtallskog med gott om gamla träd och tunna humusskikt och en rik marksvampflora. Trädålder är mellan 150-200 år med inslag av ännu äldre träd. Skogen är ljus och öppen och den sydvända slutningen i reservatets norra del utgör en särskilt gynnsam miljö för marksvampar och för insekter knutna till solexponerad tallved. Mängden död tallved är idag relativt sparsam men ökande. På mindre fläckar i området har granen vandrat in, särskilt i den östra delen.

- Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av en gles och ljusöppen skog med tunt humusskikt. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp, stormfällning eller brand. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamiken och strukturen. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Lågintensiv markstörning ska fortgå eftersom den är gynnsam för en stor artdiversitet av naturvårdsintressanta marklevande svampar. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen.

- Åtgärder

För att utveckla och bevara de strukturer som är typiska för en sandtallskog genomförs småskaliga restaureringsåtgärder i området.

Naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder

Fläckvis naturvårdsbränning ska genomföras för att åstadkomma brandskapade strukturer och kvaliteter. På grund av hänsyn till olika intressen i området har länsstyrelsen valt att inte sköta hela området med naturvårdsbränning utan mindre ytor att bränna (upp till 500 m²) kommer att avgränsas genom detaljplanering i området.

Som komplement till den fläckvisa naturvårdsbränningen bör brandefterliknande åtgärder som katning, luckhuggning, skapande av stående och liggande död ved av tall samt markstörning genomföras.

Reducering av gran

Försiktig avverkning av gran ska göras för att bevara tallens dominans, behålla ett högt ljusinsläpp och tunna humusskikt. För att skogen fortsatt ska ha ett naturskogsartat utseende ska avverkningen genomföras i omgångar och på mindre ytor spridda i området. Avverkad gran kan transporteras ut om det blir stora volymer.

Bete

Området har tidigare betats vilket troligen bidragit till de tunna humustäckena. Om möjligt ska bete återinföras för att skapa störning av markskiktet.

Insådd av mosippa i områden där naturvårdsbränning har utförts

Mosippa har inte påträffats i naturreservatet, men finns noterad inte långt ifrån området. Eftersom naturreservatet på sikt kan utgöra lämplig livsmiljö för arten ska insådd av mosippa vara en möjlig skötselåtgärd.

Skötselområde 2 Gles gammal barrblandskog samt mindre yta med gammal odlingsmark 10,6 ha:

Skötselområdet utgörs av äldre tall med stort inslag av gran och i viss mån även löv. Skogen kan karaktäriseras som barrblandskog på friskare mark med viss luckighet och flerskiktning. Även granarna har uppnått en hög ålder, ca 130-150 år och är bitvis beklädda med hänglavar. Markvegetationen består mestadels av blåbärsris och mossor som husmossa, väggmossa och kammossa. Humus- och vegetationsskiktet är här tjockare än i skötselområde 1. Tillgången på äldre död ved är relativt sparsam men ökande och finns i dagsläget främst som stående döda träd.

I norra delen av skötselområdet ingår en mindre yta före detta odlingsmark som övergått till en ljus och lövdominerad skog med inslag av yngre tallar.

- Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av en luckig barrblandskog där trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat. Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämning eller brand. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamiken och strukturen. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Lågintensiv markstörning ska fortgå eftersom den är gynnsam för en stor artdiversitet av naturvårdsintressanta marklevande svampar. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen.

- Åtgärder

Fri utveckling med undantag för bete, som om det är möjligt, ska återinföras för att skapa störning av markskiktet och för att behålla den luckiga strukturen på skogen.

Skötselområde 3 Sumpskog (nyckelbiotop) 0,7 ha

Skötselområdet består av mindre område med sumpskog med en blandning av grova aspar, tallar, gran och björk.

- Bevarandemål

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämning eller brand. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamiken och strukturen. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen.

- Åtgärder

Fri utveckling med undantag för bete, som om det är möjligt, ska återinföras i hela reservatet.

Skötselområde 4 Våtmark 6,6 ha

Området består av en våtmark av typen ristuvemyr. Trädskiktet på myren är småvuxna och glest stående exemplar av tall och björk.

- Bevarandemål

Skötselområdet ska utvecklas fritt och präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Våtmarkernas hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen.

- Åtgärder

Fri utveckling med undantag för bete, som om det är möjligt, ska återinföras i hela reservatet.

Skötselområde 5 (hela reservatet) Friluftsliv

Genom området går en väg som kan användas för att nå reservatet. Området är lättvandrat och skogen är gles och ljusöppen. Några mindre stigar löper genom området.

- Bevarandemål

Informationstavla med information om reservatets naturvärden och föreskrifter samt en karta som tydligt visar områdets utbredning och gränser ska finnas i området.

- Åtgärder

Uppsättning och underhåll av informationstavla intill vägen som går genom reservatet.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Skötselområde
<i>Iståndsättning av reservatet</i>		
Markering av reservatsgräns	1	Hela reservatet
Informationstavla	1	
<i>Markvård</i>		
Fläckvis naturvårdsbränning /brandefterliknande åtgärder	2	Skötselområde 1
Försiktig reducering av gran	2	Skötselområde 1
Bete	2	Skötselområde 1
Insådd av mosippa	2	Skötselområde 1

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

Genomförd dokumentation

Inventering i fält av Länsstyrelsen.

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Värmland antingen via e-post; varmland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, varmland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 70 00.